

Horvát és magyar centenáriumi tárlat

A pécsi születésű kortárs horvát festőművész – Zlatko Prica (1916-2003) – száz esztendővel ezelőtt született. Június 16-án látta meg a napvilágot a Ferencek utcája 22. számú házban, ahogy azt emléktáblája is tanúsítja az épület falán. A soknemzetiségű Osztrák-Magyar Monarchiában és családjában is megszokottak voltak a vegyes házasságok. Édesanyja osztrák, édesapja pedig félig horvát, félig szerb származású volt, de fia visszaemlékezése szerint kiválóan beszélt magyarul. 1922-ben, az első világháború, majd Baranya szerb megszállása utáni nehéz helyzetben a család Zágrábba költözött. Prica az ottani Művészeti Akadémián szerzett diplomát 1941-ben, majd a második világhégés elültével előbb a francia fővárosban, utána pedig Indiában és Brazíliában járt tanulmányúton. Ezek hatottak egész későbbi pályafutására. Világlátottsága, folyamatosan kifejlesztett egyéni stílusa megővta őt attól, hogy az ötvenes években az új érárt építők „hurra-optimista” egyenstílusához csatlakozzon. Felismerte, illetve kialakította a forma- és színvilág, a kontúrvonal s a színfolt közötti ideális egyensúlyt.

Bár annak idején csak hat évet tölthetett Pécsen, de akkori emlékei mély nyomokat hagyhattak benne, hiszen 1969-től gyakran vissza-visszatért gyermekkorai színhelyére. Rövidesen számos barátságot kötött baranyai értelmiségiekkel és szoros együttműködést alakított ki a megyeszékhely kulturális intézményeivel. 1989-ben és 1991-ben a gazdag életművét kiválóan képviselő gyűjteményt ajándékozott Pécsnek, ahol köszönetképpen díszpolgárrá választották. Prica Zágráb közelében – a magyar turistát Szentendrére emlékeztető, ódon hangulatú Samoborban – festőiskolát létesített. (A település 2004-től

partnervárosi kapcsolatot ápol Péccsel.) Az isztriai félsziget észak-nyugati csücskében, a 2006-tól egybebecsatolt Tar-Vabriga (olaszul hivatalosan ma is Torre-Abriga) községben a hegyoldalról lelátni a közeli Adriára. Prica épp a gyönyörű panoráma miatt tartott fenn itt is egy műtermet, mely köré rövidesen „Likovna kolonija Tar” elnevezéssel nemzetközi alkotó telepet szervezett. Mindkét vidéki helyszín eszményinek bizonyult, ahol magyar képzőművészek is élvezhették a nemzetközi táborok termékeny légkörét. A turistaparadicsomnak számító horvát térséget 2013 őszén még közelebb hozta a magyarokhoz a Pécsi Galéria Széchenyi téri kiállító termében Zlatko Prica „Sve boje života – A sokszínű élet” című visszatekintő tárlata, és ezzel párhuzamosan a tári tábor 2007-2012 közötti, soknemzetiségű termésének bemutatása.

A mostani évforduló kapcsán Rijekában, a Muzej moderne i suvremene umjetnosti (Modern és kortárs művészeti múzeum) múlt századfordulós, négyszintes palotájában augusztus 19. és szeptember 18. között „Zlatko Prica 100 godina retrospektiva izložba” címen emlékeztek meg a rangos mesterről. A több mint hatvan alkotói esztendőn átívelő kiállításon a festészet mellett az egyedi és a sokszorosított grafika egyaránt megjelent. Nikolina Šimunović és Nikola Albaneže kiállításszervező számos hazai és külföldi gyűjteményből válogatott össze az ismertebbek mellett ritkábban látott alkotásokat is. A tárlatrendezés az időrendet követte, s ezen belül a mesterre jellemző, hosszú esztendőkön át folytatott képciklusokra tagolódott. A Samobori sorozat mellett jelen volt az Emberek és gyümölcsök témaköre (például a félig elvonttá stilizált Bijela Pomona – Fehér Pomona (1959)

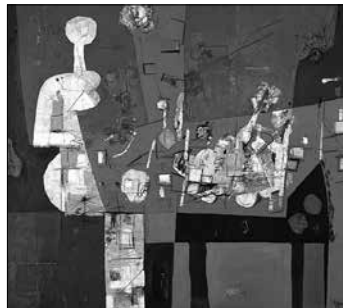

Páva Zsolt polgármester megnyitja az emlékkiállítást (Fotó: Pécsi Önkormányzat)

Zlatko Prica:
Az Opatijai esernyők ciklusból
(1993)
 olaj, vászon (Fotó: MMSU Rijeka)

Zlatko Prica:
Fehér Pomona (1959)
 olaj, vászon (Fotó: MMSU Rijeka)

A Tari sorozat (1971-1992) egyik olajképe (Fotó: Pécsi Önkormányzat)

terméssel dúsan megrakott asztalnál ülő antik istennő sziluettje mai viseletben), valamint A föld gyümölcssei csendélet-csoportja. Ott volt a műbarátok körében legnagyobb sikert aratott – életének végső évtizedét képviselő – Opatijski kišobrani (Opatijai esernyők) és az azonos című 1993-as kompozíció a széllel és zivatarral dacoló járókelőkkel, valamint egy viharverte kutyussal...

A Pécssett megnyílt „Prica 100” emléktárlat az időhátárokat tekintve sokkal nagyvonalúbban hódol a város európai hírű és rangú szülőföldjének. Páva Zsolt polgármester egy héttel az ünnepelt születésnapja után, június 25-én (a horvát függetlenség évfordulóján) nyitotta meg a városháza folyosóin berendezett kiállítást, amely az év végéig marad nyitva. Beszédében a városvezető hangsúlyozta: a pécsieknek becsületbeli kötelességük ápolni Prica örökségét, mert a festő rengeteget tett szülővárosáért. A halála után, 2006-ban létrehozott Zlatko&Vesna Prica Alapít-

vány nemcsak a mester hagyatékát gondozza, hanem hathatós segítséget nyújt fiatal magyar és horvát képzőművészeknek.

Csornay Boldizsár, a Janus Pannonius Múzeum igazgatója a művész életét és munkásságát ismertette, majd kitért a Pécsnek adományozott alkotások értékelésére is. A tágas terek, nagy falfelületek lehetővé teszik az alkotóra jellemző terjedelmes festmények (figurális vagy absztrakt kompozíciók) levegős bemutatását. A méretei és időtartama miatt egyaránt érdeklődésre számot tartó tárlat, bár „csupán” lokálpatrióta lelkesedés és kizárólag helyi kezdeményezés hozta létre, méltó társává vált a nemzetközi együttműködéssel összehozott, ámde mindössze egy hónaposra tervezett horvát rendezvénynek...

Wagner István